

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Upphandlingsverksamheten

Karlshamns kommun

2008-02-20

Nils Fredholm

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning.....	3
2	Bakgrund, syfte och metod	5
3	Kommunens upphandlingspolicy och organisation	6
4	Upphandlingar av enstaka varor och tjänster	7
4.1	Kommunstyrelsen med kommunledningsförvaltningen.....	7
4.2	Byggnadsnämnden	10
4.3	Service-nämnden	11
4.3.1	Fastighetsservice	11
4.3.2	Stadenheten	11
4.4	Teknik- och fritidsnämnden	11
4.4.1	Gatuenheten	11
4.4.2	VA-enheten	12
4.4.3	Parkenheten.....	13
4.4.4	Fritidsenheten.....	14
4.5	Omsorgsnämnden	14
4.6	Utbildningsförvaltningen.....	15

1 Sammanfattande bedömning

Bakgrund

På uppdrag av kommunens revisorer har Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers granskat delar av Karlshamns kommuns upphandlingsverksamhet.

Inriktningen har varit att granska hur Lagen om offentlig upphandling (LOU) och kommunens upphandlingsregler beaktas i förvaltningarnas inköp och upphandlingar av varor och tjänster i de fall där ramavtal saknas. Det rör sig då om enstaka upphandlingar som ofta kan röra sig om betydande belopp. Större entreprenader ingår inte i denna granskning.

Kommunens styrdokument och föreskrifter är bra utformade

Beloppsgränsen som valts där direktupphandling får tillämpas, fem basbelopp, är satt med avsikten att kunna effektivisera processerna. Samtidigt ska betonas att upphandling generellt ska göras med beaktande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt och med objektivitet. Kommunens val av belopp för ”lågt värde”, cirka 200 tkr, ger förvaltningarna ett relativt stort utrymme för effektiva upphandlingsprocesser men innebär samtidigt ett betydande ansvar att hantera dem på ett korrekt sätt.

Vid upphandlingar under två prisbasbelopp bör offerter infordras enligt upphandlingschefen. Ett förtydligande till förvaltningarna bör göras på denna punkt.

Samverkan är begränsad och de centrala resurserna är snäva

Kommunen har ramavtal på områden där det finns kontinuerliga behov som ska tillgodoses. Här finns sedan länge utarbetade rutiner och samverkan mellan upphandlingsenheten och förvaltningarna.

Samverkan avseende de upphandlingar som nu granskats är mycket begränsad. Förvaltningarna tar ibland kontakt med upphandlingsenheten som endast gör en översiktlig bedömning av det underlag som tagits fram. Vår granskning visar att kvaliteten i upphandlingarna är ojämn och för några enheter inte alls godtagbar. Vi bedömer att upphandlingsenhetens resurser och arbetsuppgifter inte gör det möjligt att genomföra upphandlingar på uppdrag av andra enheter. Servicenämnden behöver överväga vilka åtgärder som behöver vidtas för att få en förbättring till stånd. Brister finns för övrigt även hos enheter som ingår i servicenämndens organisation.

Enheter har genomfört korrekta upphandlingar

Kommunledningsförvaltningen har anlitat konsulter i betydande omfattning för projekt rörande infrastruktur och näringslivsutveckling i kommunen. I huvudsak har det skett på

ett korrekt sätt med anbudsfrågor till flera konsulter och utvärderingar som bedömt pris och kvalitet. VA- och parkenheterna kan också visa på huvudsakligen regelrätta upphandlingar.

Servicenämndens enhet för fastighetservice har nu genomfört upphandling av konsulter, vilket inte var fallet vid förra granskningen.

Många upphandlingar har inte genomförts i konkurrens

Gatuenheten, fritidsenheten, fastighetservice, stadenheten, utbildningsförvaltningen och stadsarkitektkontoret har brister eftersom det saknas konkurrensutsatta upphandlingar och att processerna hanterats på icke tillfredsställande sätt. Närmare beskrivningar finns under respektive avsnitt.

Hänvisning till ”hängavtal” kan i allmänhet inte godtas

Det förekommer upphandlingar där enheter hänvisar till att beställning görs efter det att annan myndighet (upphandlande enhet) rekommenderat leverantören eller redan är engagerad hos denne. Kommunen är en egen upphandlande enhet och måste göra en självständig upphandling alternativt från början genomföra upphandlingen tillsammans med t.ex. den andra kommunen.

Dokumentation brister

Dokumentationen ska innehålla en förteckning över de företag som tillfrågats, de som lämnat anbud och en utvärdering med beslut. Av förståeliga skäl finns ingen dokumentation i de fall där bara ett företag tillfrågats.

Det finns stora brister även i övrigt. Upphandlingarna behöver dokumenteras på ett helt annat sätt än vad som är fallet i många av de granskade exemplen. Det ska kunna utläsas vilka som tillfrågats, vilken kvalitet etc. man önskar på produkten, vilka som svarat på förfrågan, vilka priser som lämnats, vilka värderingar som gjorts av anbudens pris och kvalitet och slutligen val av leverantör.

Redogörelser över de kriterier som använts för val av leverantör har erhållits genom de förfrågningar som vi gjort inom ramen för denna granskning. Vi menar att sådan dokumentation ska upprättas i samband med beslut om leverantör.

Någon form av stödande blanketter bör tas fram och läggas ut på kommunens Intranet som ett led att förbättra dokumentationen.

Uppföljning av upphandlingar behöver införas

Servicenämnden har enligt reglementet ansvaret att utveckla upphandlingsverksamheten i kommunen. För att göra detta behöver den enligt vår mening också intensifiera sitt arbete med att övervaka tillämpningen av upphandlingsreglerna. Inom ramen för den interna

kontrollen är det, med tanke på resultatet av denna granskning, rimligt att många nämnder lägger in upphandlingar som ett återkommande kontrollmoment.

Fakturerat belopp överstiger offertens men kan i allmänhet förklaras

I några fall har leverantören fakturerat högre belopp än det som kommunen handlat upp, oftast i form av takpris. Det rör framförallt konsultupphandlingar inom kommunledningsförvaltningen. Vi har följt upp de större avvikelserna och fått förklaringen att det rör sig om överenskomna tilläggsbeställningar på grund av att det varit svårt att göra heltäckande förfrågningsunderlag. Svaret kan accepteras med tanke på uppdragets art och där leverantörernas anbudssummor inte skiljer sig åt alltför mycket. I något fall är så inte fallet varför kritik kan riktas mot kvaliteten på detta förfrågningsunderlag.

2 Bakgrund, syfte och metod

Kommunens förtroendevalda revisorer har givit Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers i uppdrag att granska hur kommunens upphandlingsverksamhet fungerar. I en tidigare granskning som hade huvudsaklig inriktning på ramavtal framhölls bl.a. att förvaltningarna i ökad grad borde anlita upphandlingsavdelningen, att vissa områden inte upphandlades, att köptroheten mot ramavtalen behövde efterlevas i högre grad och att dokumentationen uppvisade brister.

Det övergripande syftet med denna granskning är att undersöka om upphandlingsverksamheten sker i enlighet med LOU och kommunens upphandlingspolicy samt i övrigt bedrivs på ett effektivt sätt. De sammanfattande revisionsfrågorna är följande:

- Finns tillräckliga styrdokument?
- Finns föreskrifter för direktupphandling?
- Finns en ändamålsenlig organisation för upphandling?
- Görs upphandlingarna enligt lag och policy?
- Dokumenteras upphandlingarna?

Den huvudsakliga metoden har varit att ta fram upphandlingar från leverantörer under första halvåret 2007 där värdet av varan eller tjänsten uppgått till minst cirka 80 tkr, eller två prisbasbelopp. Från detta material har 53 leverantörer valts ut och upphandlingen av dessa granskats. De återfinns hos teknik- och fritidsnämnden (17), kommunstyrelsen (15), servicenämnden (10), nämnden för barn, ungdom och skola (5), byggnadsnämnden (4) och omsorgsnämnden (2).

Kriterierna för urvalet har varit belopp av väsentlig storlek på vardera området tjänster och varor samt att leverantören enbart anlåtats vid ett eller enstaka tillfällen. Genom urvals-

metoden undantas i huvudsak de leverantörer med vilka kommunen har ramavtal. Även andra leverantörer där ett upphandlingsförfarande inte är aktuellt (ersättningar till friskolor etc.) har uteslutits i urvalet. Vår rapport beskriver inte samtliga 53 utvalda upphandlingar, främst beroende på att förfrågningarna avseende fastighetservice lagts samman i en gemensam bedömning.

Leverantörerna har sorterats efter de enheter som är berörda. I oktober översändes en förfrågan där förvaltningarna ombads att redovisa förfrågningsunderlag och anbudsutvärdering för de aktuella leverantörerna eller på annat sätt beskriva hur de valts ut (se bilaga).

Efter det att materialet har erhållits från förvaltningarna har flera uppföljande kontakter skett från vår sida, dock inte för alla granskade upphandlingar. Genomgång av rapportens sakinhåll har gjorts av upphandlingschefen.

3 Kommunens upphandlingspolicy och organisation

Kommunens upphandlingspolicy uppdateras med jämna mellanrum och oftast beroende på att ny lagstiftning tillkommit. På den centrala upphandlingsenheten under servicenämnden finns tre medarbetare. Nämnden har enligt reglementet till uppgift att leda och utveckla upphandlingsverksamheten så att kommunens ekonomiska och övriga intressen tas tillvara. Som bilaga till nämndernas reglementen finns delegationsordning med bl.a. regler för verkställighet vid direktupphandling. Chefen för upphandlingsavdelningen har även haft andra övergripande uppgifter och har under senare år i realiteten inte haft möjlighet att praktiskt arbeta med särskilt många upphandlingar.

Kommunen har valt gränsen fem prisbasbelopp som ”lågt värde” och gräns under vilken direktupphandling och ett något enklare upphandlingsförfarande kan tillämpas. Vid köp över två basbelopp krävs minst tre skriftliga offerter och dokumentation. Här ska även noteras huvudregeln i LOU 1 kap. 4 § om affärsmässighet att ”upphandling skall göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud skall behandlas utan ovidkommande hänsyn”.

Upphandlande enheter ska alltså aktivt söka konkurrens och i synnerhet då det rör större och/eller återkommande behov. Där det kan antas att ett mycket stort antal anbud kan erhållas finns möjlighet att begränsa antalet genom att använda sig av selektiv upphandling (över tröskelvärdena) eller urvalsupphandling (under tröskelvärdena) där enbart vissa leverantörer inbjuds att delta, dock med beaktande av kravet på tillräcklig konkurrens.

Alla upphandlingar som är aktuella i en kommun omfattas inte av LOU. Ett av de viktigaste undantagen är köp av, hyra av eller annan nyttjanderätt till fast egendom. Enligt

EG:s upphandlingsdirektiv behöver länderna inte införa reglerna för värden under de s.k. tröskelvärdena, något som Sverige ändå valt att göra. Vissa försvarsupphandlingar och upphandlingar som omfattas av sekretess eller med hänsyn till rikets säkerhet, omfattas inte heller av LOU.

Upphandling får vidare ske genom att enbart skicka en skrivelse till endast en leverantör om:

- det vid en föregående annonsering inte lämnats några anbud (dock utan att väsentligen ändra kontraktsvillkoren),
- det är fråga om varor som framställs enbart för forskning, utveckling, experiment eller studier och inget vinstintresse föreligger,
- det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan levereras endast av en leverantör,
- det gäller ytterligare leveranser från den ursprungliga leverantören och ett byte av leverantör skulle medföra oskäliga tekniska eller ekonomiska olägenheter.

Kommunen har en decentraliserad organisation där varje enskild förvaltning är ansvarig för sina upphandlingar och att de genomförs enligt lagar och inköpsdirektiv.

4 Upphandlingar av enstaka varor och tjänster

4.1 Kommunstyrelsen med kommunledningsförvaltningen

Motorway of the Sea – Baltic Sea

Offertförfrågan angående ett uppdrag som tidigare inte är gjort i Sverige och endast några få gånger i Europa gjordes till Integrated Technologies Sverige AB den 16 november 2006. Offert erhöles den 24 november med ett fast pris på 31 000 Euro. Beställning/Kontrakt upprättades den 4 december. Extrem tidspress uppges. Samråd med förvaltningschefen anges. Halva beloppet ska faktureras under 2006. 132 500 kr betalades i slutet av 2006 och 254 370 kr under 2007, innebärande cirka 125 tkr utöver det offererade priset.

Konsult Baltic Logistics center

Skriftlig anbudsfrågan gick ut till åtta företag 2006-12-08. Sex företag lämnade in offert enligt anbudsförteckning den 2007-01-05. Anbudsutvärdering är upprättad 2007-01-31. Anbudsgivarnas takpris varierar mellan 530 – 1 628 tkr. Poängsättning görs på priset (40%), personal (40%) och företagets referenser (20%). Anbudsgivaren Ramböll Sverige AB med sammanlagt högsta poäng antogs och denne hade även lägsta takpriset. Ersättningen till leverantören under första halvåret uppgår till 873 tkr.

Konsult förstudie Sydostlänken

Förfrågningsunderlag upprättades i mitten av år 2006. En konsult anlätades för upprättande

av uppdragsbeskrivningen. Skriftlig anbudsfrågan gick ut till åtta företag 2006-06-30. Fem företag lämnade in offert enligt anbudsförteckning den 2006-08-21. Anbudsgivarnas takpris varierar mellan 655 – 1 180 tkr. Poängsättning görs på priset (40%), personal (40%) och företagets referenser (20%). Anbudsgivaren med sammanlagt högsta poäng antogs och denne hade även lägsta takpriset. Tyréns AB i Kristianstad antogs till ett takpris på 655 tkr. Ersättningen till leverantören under första halvåret uppgår till 750 tkr.

Konsult trafikprognos för Sydostlänken

Urvalsupphandling som gjorts i samverkan med Region Blekinge angående planerna på en utbyggd järnväg mellan Karlshamn och Olofström. Sex anbud erhöles med priser inom intervallet 321 – 400 tkr. Efter en utvärdering med faktorerna pris 55 % och genomförande 45 % antogs BMT Transport Solutions som hade högsta pris men bästa genomförande. Avtalsperioden är november 2006 t.o.m. februari 2007. Betalning ska enligt kontraktet ske till Region Blekinge. 374 100 kr har betalats till BMT av Karlshamns kommun och fördelning av kostnader mellan regionen och kommunen uppges ha skett.

Konsult muddring Oxhaga

Förfrågningsunderlag är upprättat. Anbudsförteckning med fem anbud samt anbudsutvärdering finns. Upphandlingen gjordes år 2002 och avsåg muddringsuppdrag i innerhamnen. Ramböll (då Scandiaconsult) fick uppdraget med tidsinsats 40 dagar. Viktning av pris och kvalitet gjordes inte. Uppdrag som nu utförts av Ramböll avser kontrollprogrammet för upplaget i Oxhaga och ligger enligt uppgift inom ramen för den nämnda upphandlingen. Kostnaden uppgår till 58 800 kr.

Konsult utbyggnad av bredband i kommunen

Företaget ETG i Karlshamn upphandlades som konsult då beslut om bredbandsutbyggnaden tagits. Då byggnationen skulle påbörjas avsåg sig ETG uppdraget p.g.a. en jävssituation. Kommunen anlät i denna situation Länsstyrelsens konsult WSP för de fortsatta konsultinsatserna. Motivet som framförs är projektets karaktär och den korta tid som stod till förfogande för projektets genomförande. Kommunstyrelsen beslutade om förfaringssättet i samband med beslutet om utbyggnad.

Konsult stationsområdet, markarbeten

Riktad förfrågan och annonsering i oktober 2006 resulterade i ett stort antal företag som önskade erhålla underlagen. Upphandlingen gäller stationerna i Karlshamn, Mörrum och Sölvesborg. Enligt upprättad anbudssammanställning inkom fem anbud. Ett företag uppfyllde inte det s.k. skallkravet angående leveranstid och utvärderades därför inte. Utvärdering gjordes med poängsättning med lika vikt av personal (utbildning, erfarenhet och referenser) och pris. Leverantör som utsågs hade inte lägsta pris men högsta kompetensen. Fastpriset uppgick till 189 tkr. 205,8 tkr har fakturerats första halvåret.

Sjökalkning

Upphandling har genomförts men det är bara det anlidade företaget som lämnat offert. Det uppges att samma företag, Movab, vilket genomgående anlitas av kommuner i regionen kan bero på de speciella omständigheter under vilket arbetet bedrivs med flygningar etc. Ny upphandling med annonsering kommer dock åter att genomföras.

Tryck av årsredovisning 2006

Direktupphandling på 108 600 kr har skett utan konkurrensutsättning. Upphandling av årsredovisning för 2007 pågår. Fem företag har tillfrågats.

Mobil mätutrustning för externa luftföreningar

Inköpet på 347 500 kr gjordes efter att man konsulterat Karlskrona kommuns utvärdering av mätutrustningar och inköp. Det uppges att det är en stor fördel att kommunerna använder samma typ av utrustning. Före inköpet fick Karlshamn en offert från leverantören. Avsikten är att lägga ut värdena som mäts på kommunens hemsida.

Programvara, licensavgift

Kommunerna har möjlighet att använda sig av de avtal som Verva (tidigare Statskontoret) tecknar på området information och telekommunikation med ett stort antal leverantörer. Karlshamn utnyttjar denna möjlighet och kommundirektören har undertecknat avtal med Qlik Tech Nordic AB i Lund som är underleverantör till Fujitsu Service AB. Kommunen har betalt 313 950 kr till leverantören. Kontroll har skett av att Karlshamns kommun finns registrerad hos Verva enligt de regler som gäller för detta arrangemang.

Landskapsarkitekt

Upphandlingen avser en direktupphandling på telefon med en kostnadsram och pris på 70 292 kr. Uppdraget avsåg att komma med en ny idé som underlag för en politisk diskussion rörande täktverksamheter. Konsulten uppges sitta inne med all kunskap på området.

Våra synpunkter

Här finns några väl genomförda upphandlingar enligt de formella aspekter granskningen ska bedöma. Förhållandet att det är betydande skillnad (343 tkr) mellan offererat takpris och vad leverantören senare fakturerat för konsultuppdraget avseende Baltic Logistics center behöver uppmärksammas. Kommunledningsförvaltningen har svarat att det rör sig om extra beställningar och att de uppgår en andel (65 %) av ursprungligt pris som generellt sett är för hög för att man själv ska vara nöjd med anbudsförfrågans kvalitet.

Det är fördelaktigt för kommunen att använda sig av Vervas avtal eftersom det sparar tid. För vissa gemensamma behov har det dock visat sig att kommunerna i Blekinge och landstinget tillsammans kunnat göra separata upphandlingar med fördelaktigare villkor som följd.

Upphandling via Verva är korrekt hanterat eftersom det finns sådana möjligheter inom IT-området. Däremot är det inte formellt riktigt att "hänga på" exempelvis en annan kommuns upphandling som i fallet mätutrustning för luftföroreningar. Ett korrekt förfaringsätt är då kommuner gemensamt bedömer sina behov och gör en samlad upphandling vid ett och samma tillfälle så som exempelvis sker i många ramavtalsupphandlingar i länet. Att hävda "hängavtal" med Länsstyrelsen kan diskuteras om det är korrekt även om förhållandena var något annorlunda vad gäller bredbandet. Under vissa förhållanden kan tidsbrist vara ett motiv för att frångå det grundläggande regelverket.

Dokumentation ska finnas för upphandlingar förutom de områden där det finns ramavtal. I något fall saknas dokumentation, men kommunledningsförvaltningen har generellt sett bra rutiner på upphandlingsområdet.

4.2 Byggnadsnämnden

Konsult miljögeoteknisk undersökning

Muntliga förfrågningar gjordes till tre företag. Två offerter finns och förvaltningen uppger att det tredje tillfrågade företaget avböjt att svara men lämnat ett muntligt anbud på cirka 100 tkr. En anbudsgivare gav ett skriftligt pris på 65 tkr i offert 2007-01-25. Den andra skriftliga offerten hänvisar till muntlig förfrågan från förvaltningen 2007-02-02 och lämnar ett pris på 85 tkr. Den senare har utfört arbetet och fakturerat 120 tkr.

Underhållsavgift för kartsystem

Förfrågningsunderlag saknas. Två offerter finns, men tre företags priser finns med i en utvärdering bestående av ett antal prisuppgifter. Ingen skriftlig dokumentation utöver detta finns i upphandlingen. Erlagt belopp, 98 tkr, till leverantören överensstämmer i huvudsak med offererat pris.

Tryckning av översiktsplan

Offert har begärts från ett företag. Den skriftliga offerten med pris på 10 tkr utgör den enda dokumentationen.

Våra synpunkter

Dokumentation från upphandlingarna brister genomgående. Konkurrensmöjligheter har inte utnyttjats i två av de tre upphandlingarna.

4.3 Servicenämnden

4.3.1 Fastighetsservice

Elva upphandlingar av konsulter och servicetjänster

Vid förra granskningstillfället hade inte upphandlingar skett av vare sig konsulter eller för olika servicetjänster. Upphandling av konsulter har nu genomförts tillsammans med Ronneby kommun.

Ännu har ingen formellt riktig upphandling av olika tekniska servicetjänster på fastigheterna genomförts.

4.3.2 Städningen

Kombiskurmaskin

Maskinen har köpts till Norrevångsskolan i Mörrum. Enheten har haft direktkontakt med tre företag som erbjöds att visa upp sina maskiner för personalen. Två företag lät personalen testa dem under några dagar. Offertförfrågan gjordes till dessa företag som begärde 98 tkr respektive 113 tkr enligt offerter den 26 februari respektive 11 april. Trots att den senare med högst pris var begagnad ansågs denna bäst och inköptes.

Våra synpunkter

Fastighetsservice behöver handla upp tekniska servicetjänster. Detta har även påtalats i en tidigare granskning.

En tydligare upphandling borde ha gjorts av städmaskinen med uppgifter om när svar skulle komma in. Alltför lång tid går mellan offerterna. Ingen skriftlig dokumentation finns om upphandlingsprocessens olika steg.

4.4 Teknik- och fritidsnämnden

4.4.1 Gatuenheten

Kolleviksvägen

Arbetet avser ett konsultuppdrag på 128 tkr som beställt genom direktupphandling. Det uppges finnas ett avtal med anlita konsult WSP från år 2002. Ingen dokumentation enligt vår förfrågan har lämnats.

Inventering utemiljö

Avser en konsultinsats på 82 tkr som är fortsättning på en tidigare inventering som konsulten Tyréns gjort. Avsikten med denna beställning är att uppnå likvärdig bedömning. Förfrågningsunderlag och utvärdering saknas.

Konsulttjänster i avsaknad av gatuchef

Gatuenheten har köpt tjänster för cirka 250 tkr under första halvåret av företaget Sweco, där kommunens tidigare gatuchef nu är verksam. Förfrågningsunderlag och utvärdering saknas. Synnerliga skäl åberopas.

GC-väg förbi Dahla

Leverantören har projekterat tidigare etapper. Förfrågningsunderlag och utvärdering saknas. Ersättningen uppgår till 254 tkr.

Broräcke Hagalundsvägen

Arbetet har utförts som en akut åtgärd med hänvisning till allmänhetens säkerhet. Beloppet uppgår till 185 tkr. Förfrågningsunderlag och utvärdering saknas.

Hjullastare

Inköp av en begagnad hjullastare av Engelins Entreprenad för 1,1 mkr. Förfrågningsunderlag och utvärdering saknas.

Ombyggnad av torget

Konsultinsats för 207 tkr avseende projektering av östra delen av torget och förfrågningsunderlag för ombyggnad av torget. Konsulten Tyréns antogs efter upphandling med förfrågningsunderlag och anbud från tre företag. Anbudssumman uppgick till 149 tkr.

Våra synpunkter

Som framgår finns betydande brister i gatuenhetens upphandlingar. Åtgärder behöver vidtas så att gatuenheten fortsättningsvis agerar i enlighet med lag och policy.

4.4.2 VA-enheten

Omrörare på Sternö reningsverk

Tre företag tillfrågades genom mail om pris, leveranstid och att omrörarna skulle vara rostfria. Två företag svarade med pris 52 tkr respektive 73 tkr. Lägst pris antogs.

Pumpar till Storelid och Hästaryd pumpstationer

På samma sätt som ovan har mailförfrågan gjorts till tre företag vid två olika tillfällen under första halvåret. Den befintliga utrustningen beskrivs och att den har tillräcklig kapacitet (även om de är i behov av utbyte). Leverantörerna får en öppen fråga vad de

har att erbjuda. Lägsta pris antogs. I ett fall var prisskillnaden mycket stor men det uppges bero på att den leverantören hade pumpar att leverera med tillräcklig kapacitet, medan de övriga offererat pumpar med högre prestanda.

Exploateringsområde Björkenäs

Det finns ett avtal mellan kommunen och HSB, som exploaterar ett område i Björkenäs. Inom detta område fanns några VA-ledningar som behövde flyttas. Detta ingick inte i avtalet och enheten bedömde att det inte fanns någon möjlighet att nyttja någon annan entreprenör än den som HSB anlitat för exploateringen, Farm Entreprenad. Ersättningen uppgick till 210 tkr.

Slamhantering på Sternö avloppsreningsverk

Företaget KICAB som levererar utrustning har erhållit 202 tkr för fyra fakturor. Ingen dokumentation finns rörande denna upphandling.

Våra synpunkter

Offertförfrågan avseende pumpar är inte definierad eftersom företagen fått en fråga om vad de kan offerera. Kommunen ska tydligt beskriva vad som efterfrågas.

Det borde ha gjorts en förfrågan i konkurrens på arbetet med VA-ledningarna i Björkenäs. Ingen dokumentation finns.

4.4.3 Parkenheten

Trädbesiktning

Riktad upphandling till enskilt företag, Arbor Syd AB i Alnarp, där kommunen gjort skriftlig beställning och prisoffert erhållits. Företaget har även tidigare gjort besiktningar. Synnerligen speciellt arbete och kompetens med behov av kontinuitet hävdas från förvaltningen som motiv för att inte göra en upphandling i konkurrens.

Lekplatsutredning

Tre företag tillfrågades genom skriftligt förfrågningsunderlag. Anbudsförteckning och anbudssammanställning finns. Kompletterande uppgifter som skulle utföras begärdes in av företagen i en andra omgång. Två av anbudsgivarna kvarstod efter detta och lägsta pris antogs därefter. Offererat pris var 135 tkr, fakturan uppgick till 146 tkr. Den extra ersättningen till leverantören har anmälts av denne som en ändringsanmälan.

Köp av rotorgräsklippare

Nämnden har fastställt förfrågningsunderlaget. Tio företag tillfrågades och fem anbud erhöles. Tre offererade klippare uteslöts från upphandlingen eftersom bl.a. motorstyrkan inte bedömdes som tillräcklig. I förfrågan angavs 40 hk som minimum och de som uteslöts hade 35-36 hk och vinnande anbud 42 hk. Det högre pris som härigenom betalats uppgår

till 108 tkr. Noteras ska att funktion och service inte utvärderats på de anbud med svagare motorer. Anbudsförteckning och anbudsutvärdering med viktningar av funktion (25 %) service (25 %) och pris (50 %) finns. Beslutsprotokoll och tilldelningsbeslut finns. Anbudsutvärderingarna har sänts till samtliga anbudsgivare.

Våra synpunkter

Upphandling av trädbeskärare borde ha upphandlats i konkurrens.

4.4.4 Fritidsenheten

P-plats Matvik

Det finns ett ramavtal med LS-företagen avseende grus-, stenprodukter och matjord och ett ramavtal för hyra av entreprenadmaskiner. Med hänvisning till att ramavtal finns har ingen annan entreprenör tillfrågats. Offert erhöles och arbetet utfördes till ett pris av 355 tkr.

Pålning och slutförande av kaj/brygga i Matvik

Två separata beställningar har gjorts till ett lokalt företag, Tärnöbolagen AB. Tidigare uppges ett par företag har anlits men inte lyckats med byggnationen. Tärnöbolagen tog kontakt med enheten och erbjöd sig att utföra arbetet. Överenskommelse träffades om en ersättning för pålningsarbete med 1 100 kronor per stolpe och ett fast pris för övrig byggnation. Totalt har 252 tkr utbetalts, vilket innebär att 62 stolpar slagits ner.

Våra synpunkter

Det finns ingen dokumentation kring upphandlingarna utöver beställningar.

De återopade ramavtalet med LS-företagen avser löpande produkter och tjänster. Arbetet ska bl.a. kunna påbörjas inom fyra timmar från avropet. Ramavtalen utesluter inte att kommunen kan göra separata upphandlingar i de fall beloppsmässigt omfattande behov ska tillgodoses vid ett särskilt tillfälle.

4.5 Omsorgsnämnden

Markiser till Perennagården och Solrosen

Omsorgsförvaltningen har begärt in offerter den 30 mars 2007 från två företag. Dokumentation finns i form av anbudsöppning den 16 april efter det att anbudstiden gått ut den 13 april. Endast ett företag svarade på förfrågan och offererade 85 tkr respektive 99 tkr. samt 5 tkr för liftkostnad. Förfrågan beskriver handmanövrerade markiser, men offerten motordrivna. Totalt utbetalt belopp uppgår till 220 tkr efter tilläggsbeställningar i juni av terrassmarkiser, motorer och montage.

Datautrustning

Avser två inköp av terminaler till fasta arbetsplatser. Upphandling har ägt rum genom Verva och där kommunen och Dataservice har avtal för nyttjande av deras avtal.

Larmdator på Persgården

Det företag som levererat den ursprungliga utrustningen fick förfrågan i maj 2006 om att avhjälpa fel. Omgående fick man svar att det skulle kosta cirka 90 – 100 tkr. Efter en mycket utdragen process är installationen utförd den 2 maj 2007. Priset uppgår till 130 tkr.

Våra synpunkter

Förfrågan avser handdrivna markiser medan offerten avser motordrivna. Eftersom kostnaderna slutligen blev så pass höga borde upphandlingen ha skett på ett mer formellt sätt.

Det verkar rimligt att leverantören av larmdator tillfrågades för att avhjälpa de problem som senare uppstod med utrustningen.

4.6 Utbildningsförvaltningen

Skisser, lokalutredningar, förstudier och underlag för projektering avseende Asarum, Norreport, Stenbackaskolan och Norrevångsskolan

Förvaltningen har en projektledartjänst där innehavaren dock har varit sjukskriven varför konsult har behövt anlitas. En kontakt etablerades med White arkitekter i samband med en tidigare lokalutredning på Vaggaskolan 2005. Samarbetet har därefter fortsatt och resulterat i rubricerade uppdrag. I senare skede av innan påbörjande av byggnation har fastighetskontoret tagit fram det slutliga underlaget. Förvaltningen uppger att utbudet av arkitekter inte är alltför stort. Inga förfrågningsunderlag eller anbudsutvärderingar har därför kunnat presenteras. Ersättningarna till White uppgår första halvåret till 435 tkr. Förvaltningen uppger i sitt svar till oss att ramavtal borde ha tecknats.

Psykologutredningar

Företaget Advice, Karlshamn, har anlitas för ett antal utredningar till ett sammanlagt värde på 88 tkr. Uppdraget kräver stor kompetens och man uppger att flera alternativ har undersökts. Upphandlingarna har emellertid inte gjorts i konkurrens. För närvarande ökar förvaltningen den egna grundbemanningen. Initiativ har också tagits för att upphandla ramavtal.

Våra synpunkter

Förvaltningen har inte genomfört upphandlingar i enlighet med upphandlingsreglerna. Vi noterar att förvaltningen avser att vidta förändringar.

Till .....

Bilaga

Granskning av Karlshamns kommuns upphandlingar

Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers har ett uppdrag av kommunens revisorer att granska hur upphandlingsverksamheten fungerar i kommunen.

Granskningen ska undersöka hur upphandling görs vid sidan av de större entreprenaderna och ramavtalen genom upphandlingsavdelningen. Vi hamnar då på s.k. enstaka upphandlingar av varor och tjänster.

Genom att gå igenom leverantörsstatistiken för Karlshamns kommun hittills i år och välja ut leverantörer med ersättningar överstigande 80 000 kronor har totalt i kommunen ett 50-tal företag eller motsvarande noterats.

Jag vill ha Din hjälp med att:

Gå igenom bifogad sammanställning av inköp/upphandling avseende Din verksamhet och sänd över till mig:

- Förfrågningsunderlaget (väsentligaste delarna)
- Utvärderingen med val av leverantör

Jag är medveten om att det krävs lite efterforskningar och att alls kanske inte finns hos dig.

Hör av dig direkt om det hela inte fungerar som jag tänkt mig.

Har upphandling gjorts på annat sätt än genom skriftliga offerter och utvärderingar beskriv de överväganden som i så fall gjorts. Idén med alla upphandlingar är att de ska göras med beaktande av de konkurrensmöjligheter som finns och i övrigt hanteras på ett objektiva sätt.

Svara gärna genom internposten till ”Revisorerna”.

Jag nås på e-post ”nils.fredholm@se.pwc.com”.

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS